

# KOTITAIDE

1909  
N:o 2

**HUONESISUSTUKSIA  
RAKENNUSTAIDETTA  
MAALAUSTA JA KUVAN-  
◇ ◇ ◇ VEISTOA ◇ ◇ ◇  
TAIDETEOLLISUUTTA**

8:s  
vuosikerta

**Suurin valikoima  
Taideteollisuusesineitä**  
kuparista, messingistä,  
bronsista, raudasta,  
kristallista, porsliinista  
ja fajansista  
**G. F. STOCKMANN  
OSAKEYHTIÖLLÄ  
= HELSINGISSÄ =**

**TOIMITUS:**  
**EINO SCHRODERUS, TYYNE KOLINEN y. m.**  
Toimituspaikka: Alpertink. 20, puh. 55 94.  
Konttori: Huvilakatu 5, puh. 6 44. — Posti-  
osoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide.  
Kotitaiteen Ilmoitustoimisto: Fredrikink. 39,  
puh. 30 82. — Tilaushinta 9 mk. — Ilmes-  
tyy 12 num. vuodessa vähintään 30 kuva-  
liitteen seuraamana

**5 Herman Lindell 5**  
**ERITYISLIIKE**  
Taiteilija- ja  
piirustusaineita  
5 I. Henrikink. 5  
**5 HELSINKI 5**





**Hietalahden Osakeyhtiö**  
 Helsingissä Hietalahden rannan ja  
 Nuoranpunojankadun kulmassa  
 Puhelimet 48 ja 5 11.

—————  
 Koriste ja verhoilupajat.  
 Mattoja, Utimiamia, Rautasänkyjä,  
 Korihuonekaluja, y. m.  
 —————

Huonekalu-näyttely Aleksanterink. 13.  
 Lundqvistin liikepalatsissa.  
 Puhelin 37 84.

**S. WUORIO** ♦ **MAALARILIIKE JA**  
 Aleksanterinkatu 9 ♦ HELSINKI ♦ **TAPETTIKAUPPA**

**ARVOISAT LUKIJAT!**

Ruvetkaa liikeyhteyteen ja tehkää ostok-  
 senne niissä liikkeissä, jotka ilmoittavat  
 KOTITAITEESSA

**R. MELLIN**  
**KULTASEPPÄ**  
 Valmistaa kaikellaista  
 kulta- ja hopeasepäntyötä.

Viiniläinen Huonekalu-Varasto  
**RYDMAN & Co**  
 Aleksanterinkatu 11

Kaikenlaatuisia huonekaluja, kankaita, ver-  
 hoja, uutimiamia, mattoja y. m.

Erikoisosasto: amerikalaisia konttorihuone-  
 kaluja

Taidetakomo  
**|| KORU ||**  
 Eino Schroderus.

■■■ Valmistaa lamppuja, lyhtyjä,  
 kynttiläjalkoja, kirjoitustelineitä, huone-  
 kaluheloja y. m., y. m.  
 Ottaa suorittaakseen kaikenlaatuista  
 rauta-, kupari- ja messinkiteollisuuden  
 alalle kuuluvaa taiteellista työtä.

**EINO SCHRODERUS.**  
 Arkkit.

Maariank. 28. P. 53 48. TAKOMO Maariank. 24.





LASTENKOTI PIETARSAARESSA.

ARKKIT. VALTER THOMÉ  
HELSINKI

## RUOTSALAINEN ARKKITEHTUURIJULKAISU.

**G**amla svenska städer (Ruotsin vanhat kaupungit). Vihko 1.

Varsin oleellisena puolena viime vuosien romanttiseen suuntaan käyneessä arkkitehtuurissa on ollut äsken herännyt intressi vanhaan kotimaiseen rakennustaiteeseen, jonka se on tuonut mukanaan.

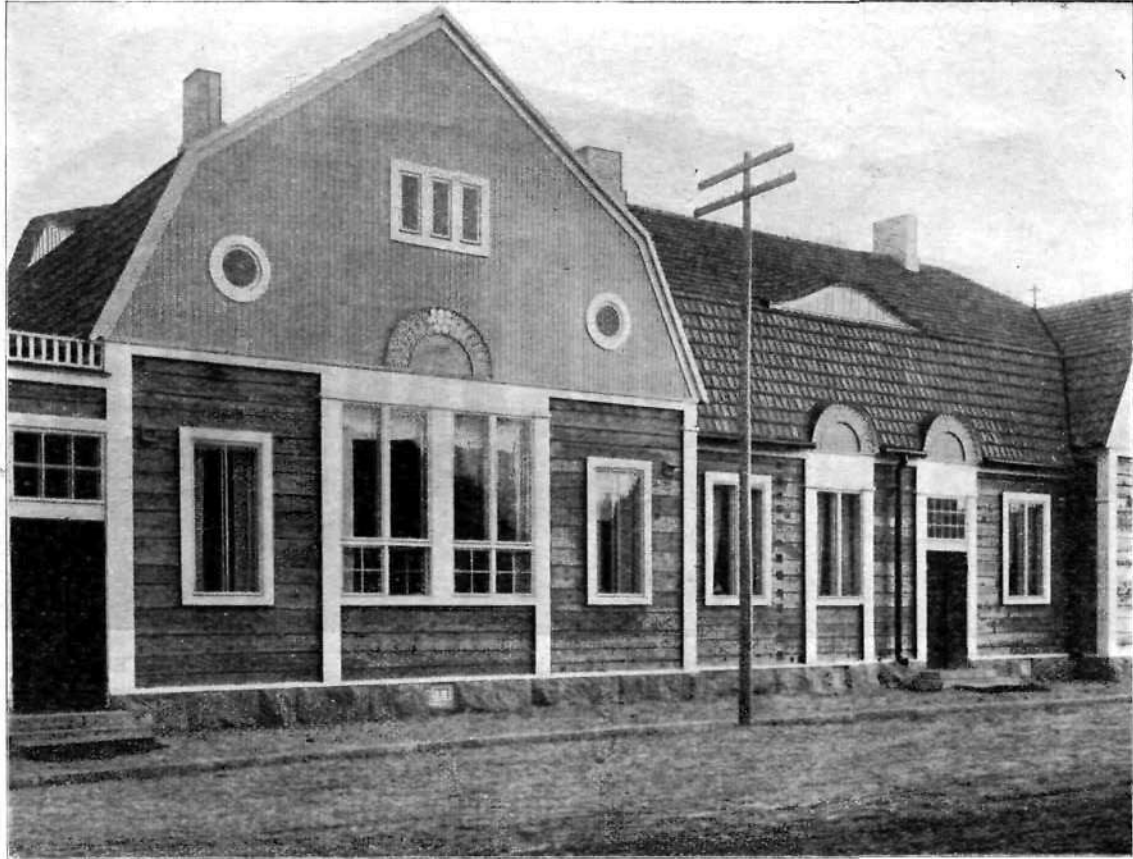
Alku tehdään Englannissa. Koko sen arkkitehtuurikoulun, jonka kirjallisena äänenkannattajana *Studio* on ollut ja on, lähtökohtana ja esikuvana oli vanhempi englantilainen arkkitehtuuri — etupäässä tuo 1700-luvun porvarillinen kovin yksinkertaistutettu ja raitis barokki talonpoikaistalon, *the cottage* yhteydessä. Vastoin viktoriaanisen aikakauden samankaltaistuttamis-*aatetta*, alettiin uudelleen kiinnittää huomiota eri maisemien aiheuttamiin luonteenomaisiin vivahtuksiin. Nämä vivahtukset johtuvat monikertaisesta syiden ketjusta, johon monet seikat liittyvät. Yksi sellainen ja ehkä tärkein on seudun geologinen luonne. Toisella tavalla rakennetaan Surrey'ssä ja Kentissä, missä tiiliä on helposti saatavissa, kuin Yorkshiresissä, missä kivi on luonnollisin rakennusaine. Lyhyesti sanoen, jokaisen maiseman rakennuksilla on maakuntansa erikoisleima. Tämän hartaassa kunnioittamisessa ja näiden paikallistyylien uudelleen käytäntöön ottamisessa ja edelleen kehittämisessä löydettiin varmin keino, millä voitiin lujittaa ja vahvistaa omaa tuotantoa

sekä sulattaa se sopusointuiseksi kokonaisuudeksi maiseman ja menneiden sukupolvien töiden kanssa.

Mutta tässäkin on monesti ammuttu yli maalin ja harha-askeleita ei ole vaikea löytää. On siis liian pitkälle menty, kun mahdollisimman mukavasti ja moitteettomasti sisustettu uudenaikainen maatalo katetaan arvottomalla, suurimmassa määrässä tulenaralla olkikatolla — ainoastaan sillä perusteella, että se jo kauan aikaa on ollut yleisenä tapana seudulla (soveliaamman aineen puutteessa) ja koska sen vaikutus epäilemättä on sängen pittoreski. Mutta kaikista liioitelluista huolimatta on päivän selvää minkä voiman tämä arkkitehtoonisiin murteisiin liittyminen lahjoittaa, eikä keneltäkään, joka viime vuosina on matkustellut Englannissa, ole voinut jäädä huomaamatta, miten onnellisesti uusi maatalo-arkkitehtuuri mukautuu vanhaan. Jatkuvaisuus uuden ja vanhan välillä on säilynyt Englannissa suuremmissa määrässä kuin missään muualla.

Juuri Englannin esimerkki herätti mannermaallakin samantapaisen kehityksen.

Ensimmäisenä kiinnittää etevä saksalainen sivistyskirjailija Lichtwark Hamburgista huomion vaatimattoman vanhemman porvarillisen ja rahvasarkkitehtuurin arvoon tyylin puhdistajana ja lämpimästi kehoittaa seuraamaan sen esikuvia pyrittäessä pois siitä henkisestä kehnoudesta, johon porvarillinen rakennustaide oli vajonnut.



LASTENKOTI PIETARSAARESSA.

ARKKIT. VALTER THOMÉ  
HELSINKI

Lichtwarkin osoittamaa suuntaa seuraa ensiksi Josef Hoffman kouluinensa Itävallassa. Hänen oma aikakauslehtensä sai tämän suuntaisia vaikutelmia Hohe Wartesta, missä lahjakas kirjailija Jos. Aug. Lux aina väsymättömällä innolla taistelee kaavamaista, kansallista leimaa vailla olevaa (tusina-arkkitehtuuria) vastaan ja „kotiseututaiteen“ puolesta; nojautuen paikallisiin taiteellisiin ja teknillisiin traditsiooneihin.

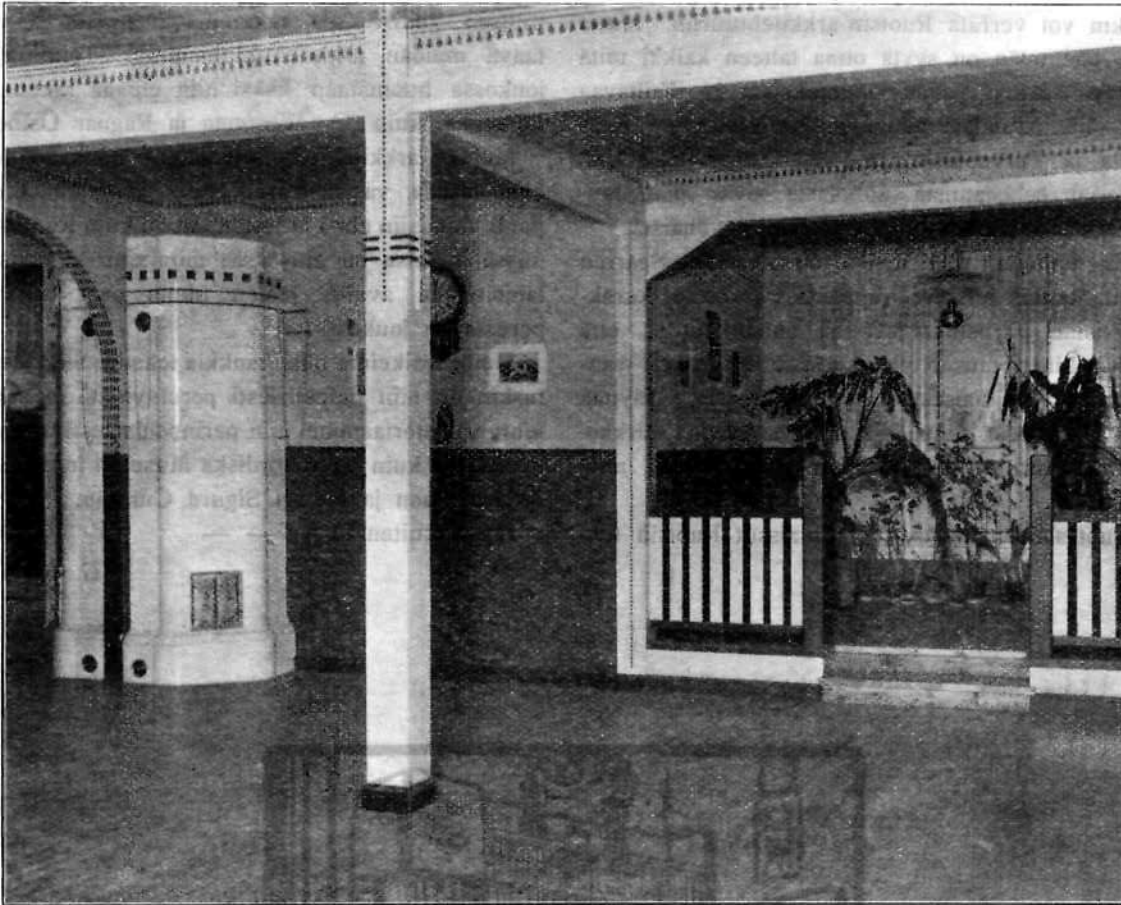
„Heimatkunst“ — kotiseututaide — tulee nyt kaikkialla tunnuslauseeksi. Saksassa on se päivän muoti; ja nähtiinpä joku vuosi sitten sukkelan liikemiehen, „Wochen“ johtajan tekevän rahaa sillä tunnetun huvilapiirustuskilpailunsa kautta. Lukuisissa tunnetuissa teoksissaan hälyyttää Schultze-Naumburg innokkaasti uusien aatteiden puolesta. Mutta liike saa pian niin äärimäisen luonteen, että sen alkuperäinen johtaja Lux huomaa itsensä pakotetuksi vastustamaan sitä. On luonnollista, ett'ei pari maalattua sydäntä kaapin pielukseen tee sitä taiteellisemmaksi enempää kuin kukka- ja lehtikoristukset huonesisustusta taiteellisesti arvokkaammaksi. Rahvasarkkitehtuuri-innostus sieittää vähän tuuleutumista. Mutta missä harkitsevat ja lahjakkaat arkkitehdit ovat olleet ohjassissa, ovat tulokset usein olleet sangen onnistu-

neita ja varsinkin yhdessä suhteessa on voitto ollut huomattava: puhtaammassa ja voimakkaammassa värityksessä, joka uudelleen on syntynyt. Ennenkaikkea on pysyttävä kohtuullisuudessa eikä uhrattava uudenaikaisuutta valheellisille tyylilyksille. —

Ruotsissa on kotiseututaideharrastukset innolla omaksunut koko nuorempi arkkitehtipolvi ja viime vuosien ruotsin porvarillisessa rakennustaiteessa on näkynyt huomattavia jälkiä siitä. Tuo erikoisesti miellyttävä maalaisarkkitehtuuri on siis tämän virtauksen hedelmä. Kansallisen, tyyppisesti ruotsalaisen edistäminen, jonka nykyään kaikkialla naapurimaassamme huomaa, on arkkitehtuurin alalla saanut kauniin ja vakuuttavan lisän.

Tärkeänä lisänä ja tukena työssä ruotsalaisen kotiseutuarkkitehtuurin eteen on julkaisu, jonka ensimmäinen vihko — upea ja suurikokoinen — ilmestyi joulukuksi. Se on nimeltään „Gamla svenska städer,“ ja sen tarkoituksena on laajemmassa sarjassa esittää karakteristisiä kuvia vanhemmasta ruotsalaisesta rakennustaiteesta.

Huomioonottaen, että juuri näihin aikoihin kaikei Ruotsissa, niinkuin meilläkin, pontevasti suunnitellaan maaseutukaupunkien asemakaavoja, joissa suunnitelmissa melkein vaikuttavimpina esiintyvät hygieniset ja liikenne-tekniilliset näkökannat, ja että



LASTENKOTI PIETARSAARESSA.

ARKKIT. VALTER THOMÉ  
HELSINKI

suuri yleisö on lakannut käsittämästä ja tuntemasta mikä on arvokasta vanhemmassa rakennustaiteessa — ajattelemalla kaikkea tätä käy selväksi, että tällainen teos ei suinkaan tule liian varhain ja että sillä on suuri tehtävä täytettävänä.

Tulee huomata, että tämä vähemmin, tuskin ollenkaan koskettelee sellaisia yksityisiä arkkitehtuuriaarteita, linnoja ja kirkkoja, jotka matkakäsikirjoissa ovat tähdellä merkityt katsomisen arvoisiksi ja joita on totuttu erityisellä kunnioituksella ja tästä johduvalla mielenkiinnolla katselemaan. Tämä kuvaillee nimittäin etupäässä tuota yksinkertaista porvarillista arkkitehtuuria, jolle ainoastaan harvat antavat minkäänlaista taiteellista arvoa.

Ja kumminkin ovat ne etupäässä juuri nämä paljoa paremmin kuin nuo suuret arkkitehtuuriluomat, joihin kehitys voi liittyä, nämä, joita seurattessa vähimmin kehitystaistelun pyörteessä voidaan joutua harhaan. Yksinkertainen porvaritalo keisarirytylin ajoilta esim. voidaan epäilemättä ottaa uudenaikuisen yksityisrakennuksen lähtökohdaksi, — missä erikoisesta syystä sellainen askel on oikeutettu ja luonnollinen. Samoin on tuolla vanhalla punaiseksi maalatulla puurakennustyypillä valkoisine akkunautoineen — sellaisella, jota vieläkin

tavataan monessa pikkukaupungissa niin Ruotsissa kuin meilläkin — tuollainen erikoinen kaunis omaperäinen viehätyksensä, jotta sen uudelleen käyttäntöön ottaminen näyttää täydelleen oikeutetulta. Tämäntapaiset aiheet ovat ruotsalaisen huvilarakkitehtuurin luomista tehneet paljoa miellyttävämpiä ja taiteellisesti epäilemättä paljoa arvokkaampia, kuin edellisen polven rakennukset ovat olleet.

Nyt ilmestyneessä ensimmäisessä „Gamla svenska städer“ vihkossa on julaitu suuri joukko enimäkseen verrattain hyvin valittuja kuvia eri tahoilla olevista rakennuksista ja kaupunkinäköaloista otettujen valokuvien mukaan. On huvittavaa nähdä, miten runsaasti erivahduksia on Ruotsissa tälläkin taholla. Ystadin ja Malmön ristikkorakennuksista on suuri askel Noran ja Arbogan nurkille salvetuihin tupiin. Kalmarille ominaista ovat kivirakennukset rikkaine renesanssi- ja barokkisäänkäytävineen ja päätyineen sekä taipuvine ääriivineen. Visbyssä siirtyvät muistot gotiikkaan saakka.

Hartaasti sopii toivoa, että myöskin me täällä kotona saisimme syntymään samantapaisen koelmateoksen. On totta, että omistamme äärettömän vähän vanhaa arkkitehtuuria, niin että sitä



tuskin voi verrata Ruotsin arkkitehtuuriin. Mutta sitä enemmän on syytä ottaa talteen kaikki mitä löytyy. Miten paljon omintakeista ja ihailtavaa kokoonluhistuikaan pikku kaupungeissamme (Raumalla ja Porvoossa). Ja Johan Engell'inkin ajan historian pelastamista unholasta aivan pian täytyy ajatella ennenkuin se on liian myöhäistä.

En unhoita, että meillä on olemassa Sparren pieni, kaunis julkaisu vanhasta Porvoosta, karakteristisine piirustuksineen, ja onhan tuttua, että historiallinen museo yhä keräilee valokuvia vanhemmasta kotimaisesta rakennustaiteesta. Näyttää siltä kuin tässä etupäässä pantaisi painoa kirkkoarkkitehtuurille — kylläkin huomattavin mitä meillä on.

Ruotsalaisen teoksen on julaissut Ruotsin tek-

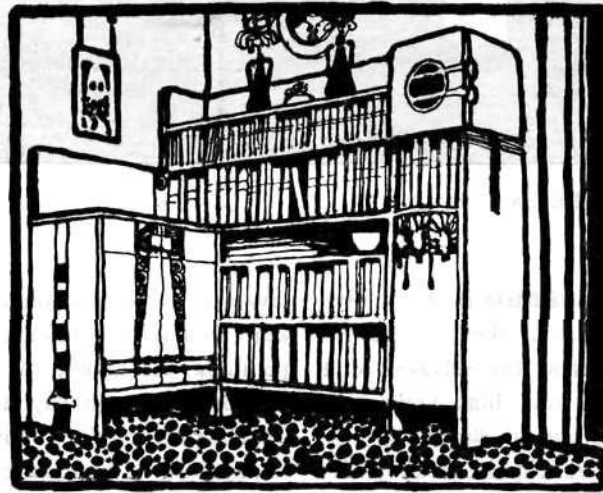
nillisen yhdistyksen rakennustaideosasto — vastaava meidän arkkitehtiklubiamme. Toimittajien joukossa huomataan kaksi niin etevää rakennustaiteilijaa kuin G. Westman ja Ragnar Östberg.

Meidän arkkitehtiyhdistyksemme tehtävänä olisi aikaansaada vastaava julkaisu. Ja taloudellinen puoli voitaisiin ehkä järjestää samoin kuin Ruotsissa, missä julkaisu on etupäässä toimitettu yksityisten lahjoittajien avulla, joiden nimet ovat mainitut perustajien joukossa.

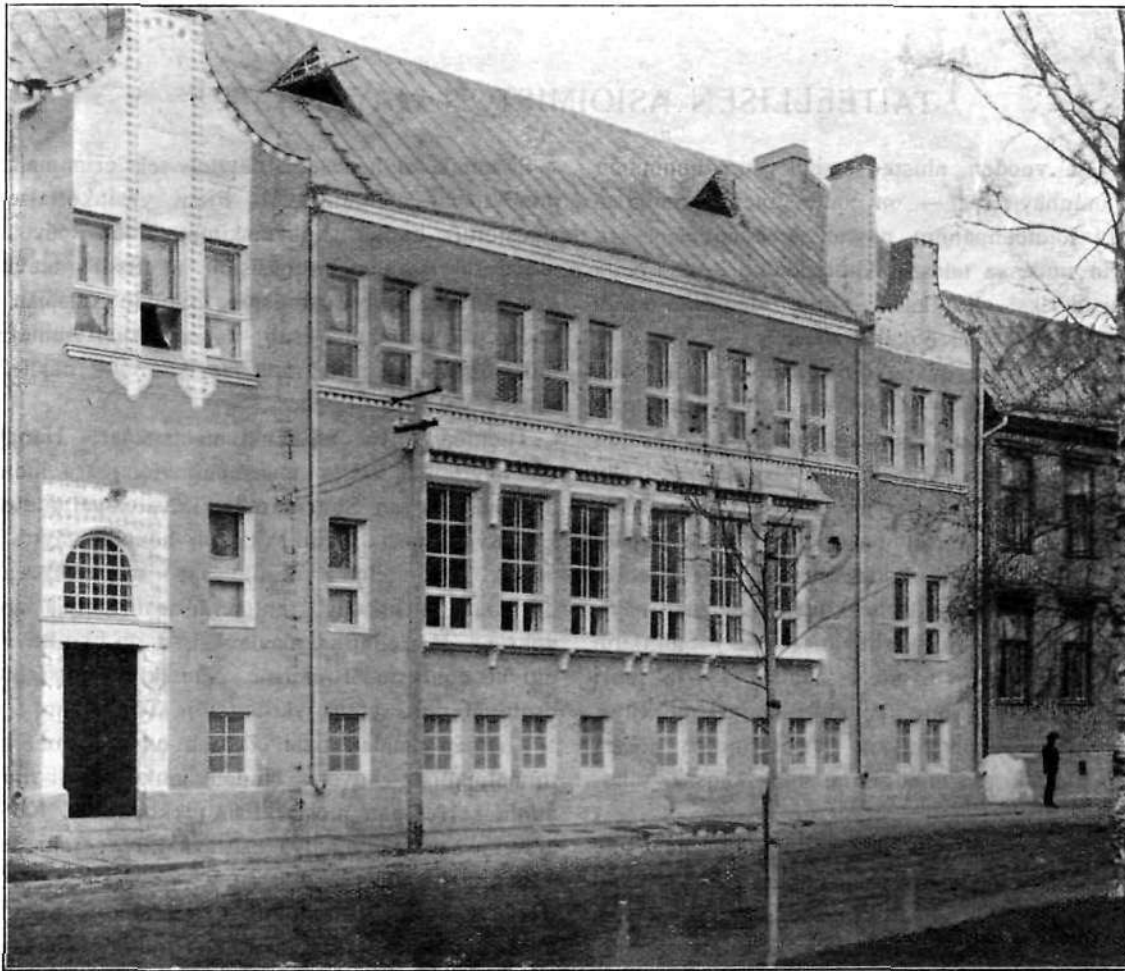
Meille vaikeinta olisi hankkia tekstiä. Sillä meillä tuskin on niin tieteellisesti perehtyneitä ja arkkitehtuurihistoriaamme niin perinpohjaisesti tuntevia henkilöitä kuin ovat Nordiska Muset'in intendentti Axel Nilsson ja tohtori Sigurd Curman.

Mutta kuitenkin — — —

G. S—II.

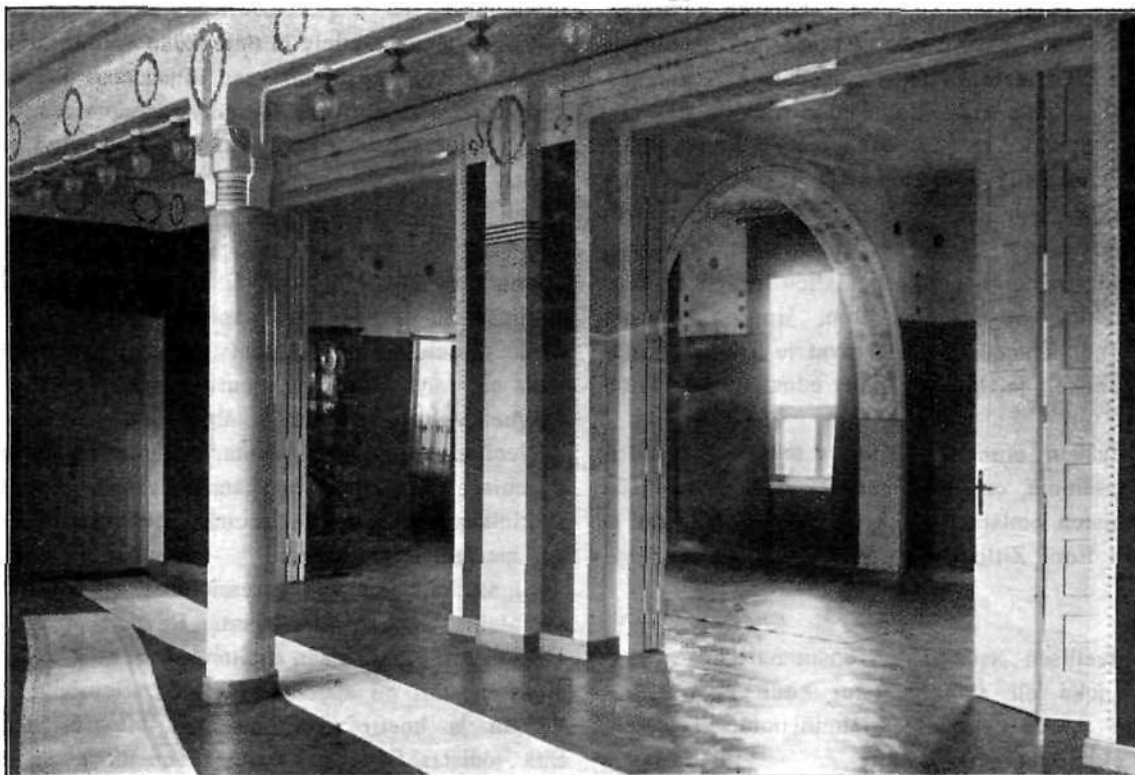


Q



KAUPUNGIN RAVINTOLA  
PIETARSAARESSA

ARKKIT. VALTER THOMÉ  
HELSINKI



JUHLA- JA RUOKASALI

ARKKIT. VALTER THOMÉ  
HELSINKI

## TAITEELLISEN ASIOIMISTON NÄYTTELYT.

Tämän vuoden alusta — jollei ota huomioon joulunäyttelyä — on taiteellinen asioimisto *Liberty* toimeenpannut näyttelyjä huoneustossaan Fazerin uudessa talossa Kluuvikadun 3:ssa. Niitä on toistaiseksi ollut kaksi, mutta tulee niitä pitkin vuotta järjestettäväksi kaksitoista.

Nämä näyttelyt ovat avoinna kunkin kuukauden alkupuolella noin 8–10 päivää. Mutta huomattava on, ettävät ne suinkaan aijo kilpailla suurten näyttelyjen kanssa Ateneumissa eivätkä myöskään taiteilijain yksityisnäyttelyjen kanssa. Taiteellisen asioimiston toimeenpanemat näyttelyt tulevat pääasiallisesti käsittämään harjoitelmia ja taideteollisuuden tuotteita. Myöskin tullaan panemaan näyttelyille ulkomaalaisten taiteilijain teoksia — niinkuin asioimiston toinen näyttely osottaa — ja juuri tässä piileekin näitten näyttelyjen suuri merkitys. Sillä sitähan ennenkaikkea tarvitsemme: päästä vuorovaikutukseen taidevirtausten kanssa ulkomailla.

Asioimiston toimeenpanemat näyttelyt eivät tule käsittämään teoksia mahdollisimman useilta taiteilijoilta, vaan ainoastaan harvoilta, jotta katsoja voisi saada selvän kuvan kunkin taiteilijan luomistavasta tahi jostakin erityisestä taiteenhaarasta. Niinpä esim. on ajateltu panna toimeen näyttely, joka käsittäisi huvila- ja maatalopiirustuksia, toinen näyttely, jossa olisi piirustuksia huonesisustuksia ja huonekaluja varten j. n. e. Myöskin on ajateltu erityistä taiteellisia affishejä käsittävää näyttelyä.

Mutta huolimatta siitä, että rakennustaiteelle ja erittäinkin taideteollisuudelle suodaan näin huomattava sija, tulee kuitenkin näiden rinnalla aina olemaan näyttelyitä teoksia kuvaamataiteitten kaikilta aloilta: maalauksia, piirustuksia ja veistoksia. Monet kotimaisista taiteilijoistamme ovat jo luvanneet kannatustaan. Mainitsen vaan Antti Favénin, Gabriel Engbergin, Akseli Gallén-Kallelan, Eero Järnefeltin, Magnus Enckellin, Hugo Simbergin ja Verner Thomén. Näistä ovat jo Thomé, Järnefelt, Enckell ja Simberg olleet edustettuina näyttelyissä.

Yrityksen etunäkössä, jonka tehtävä kulttuurielämässämme on ylen tärkeä, ovat taiteellisen asioimiston omistaja arkkitehti Gustaf Strengell ja tohtori Emil Zilliacus.

### I.

Taiteellisen asioimiston ensimmäiseen näyttelyyn, joka oli avoinna tammikuun puolivälissä, ottivat osaa kotimaiset taiteilijamme Järnefelt, Enckell, Simberg ja Thomé.

Sanottakoon heti, että näyttely teki erinomaisen miellyttävän vaikutuksen. Pieni yksinkertaisesti sisustettu huone kukkaskimppuineen pöydällä muodosti mainion ympäristön näytteillä oleville maalauksille ja piirustuksille. Suhde katsojan ja taideteoksen välillä tuli paljon läheisemmäksi, intiimimmäksi, kuin mitä se suuressa näyttelysalissa voi olla.

Thomén olivat enimmäkseen maalaukset. Hänellä oli näytteillä useita maisemakuvia, joista monet näyttivät olevan Suursaarelta, kuvaten aaltoilevaa, kuohuvaa merta. Sitäpaitsi oli hänellä näytteillä monta harjoitelmia kuuluisaan maalaukseensa „Poikia“ — nopeasti mutta varmasti tehtyjä luonnoksia. Muutamissa maalauksissa oli hän kuvannut alastonta naisruumista. Nämäkin harjoitelmat osottivat mikä etevä väritaitelija Thomé on.

Thomén maalauksista oikeaan olivat Järnefeltin tunnelmalliset kuvat. Niiden joukossa oli muutamia kerrassaan mestarillisia pikkupalasia. Kuten eräs yksinäistä mäntyä esittävä kuva; tahi purjehtijoita kuvaava.

Enckell oli samoinkuin Thomékin koettanut maalata naisruumista. Hänellä oli muistaakseni vaan kolmisen kuvaa näytteillä, mutta ne olivat erinomaisen etevästi tehdyt. Ihon väri oli lämmin ja muovailu varmaa.

Simbergillä oli näytteillä muutamia piirustuksia ja kolme maalausta m. m. suurenpuoleinen nais-tutkielma.

Koska tämä näyttely ei tietenkään voinut tarjota mitään erikoisesti uutta, vaan ainoastaan tilaisuuden läheisesti tutustua kysymyksessään olevien taiteilijain tekotapaan, niin riittänee tämä lyhyt se-  
lostus.

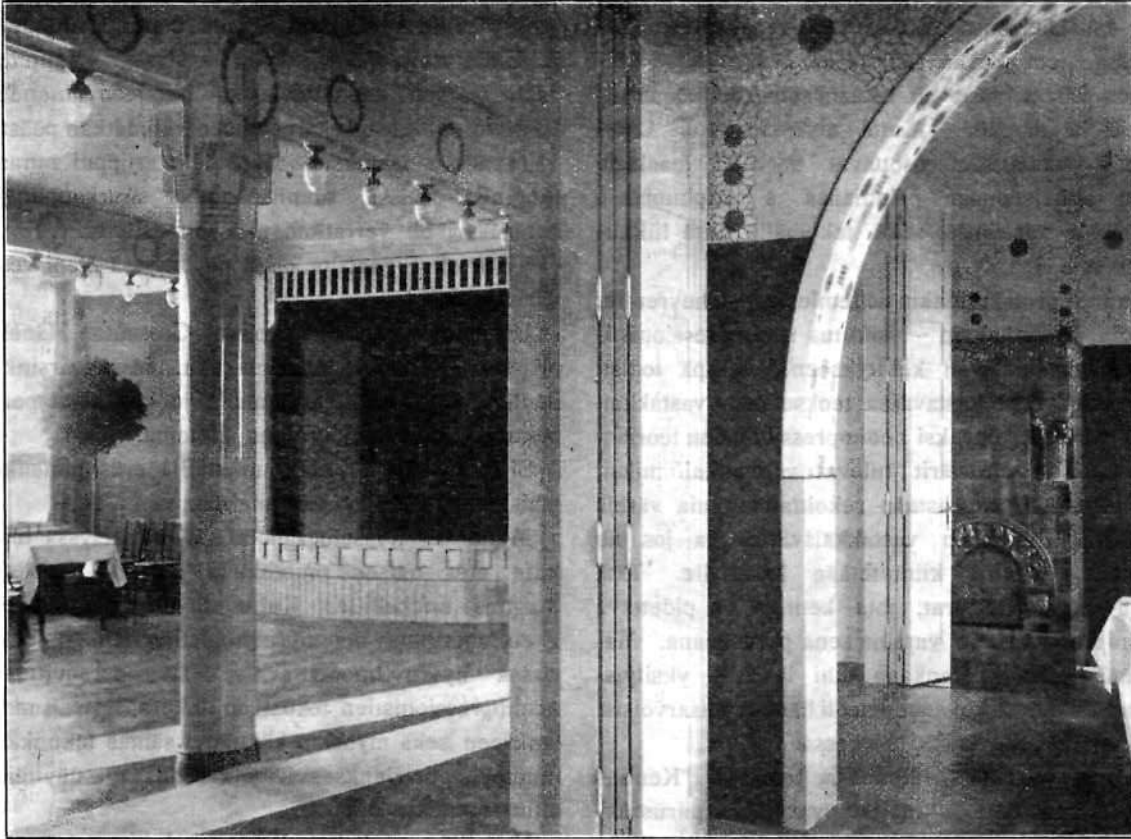
### II.

Seuraava näyttely, joka oli avoinna viime kuun puolivälissä, oli omistettu neoimpressionistien taiteelle. Seuraavat taiteilijat olivat edustettuina tässä näyttelyssä: Signac, Seurat, Cross, v. Rysselberghe, Valtat, Lemmen ja Meunier.

Neoimpressionistien tekotapa perustuu värien jakamiseen, joka taas puolestansa vaatii katsojalta jonkinlaista aktiivista toimintaa, ennenkuin hän voi maalauksesta nauttia.

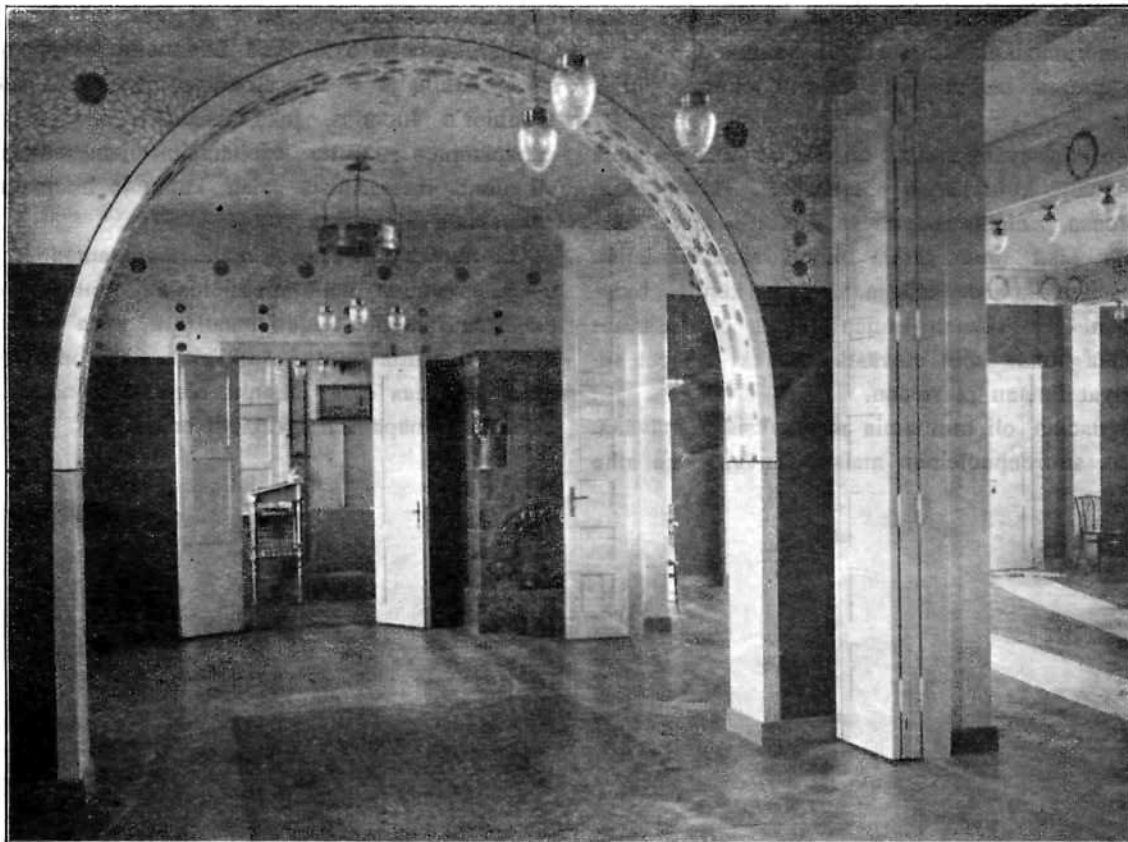
Signac, joka on neoimpressionistisen virtauksen päämiehiä, viittaa kirjoituksissaan *Revue Blanchessa* Delacroixin päiväkirjaan osoittaakseen, että jo tämä suuri mestari oli ajatellut selväksi värien jakamisteorian ja koetti maalauksissaan toteuttaa sitä. Sitä todistaa Signacin mielestä ennenkaikkea hä-





KAUPUNGIN RAVINTOLA  
PIETARSAARESSA

JUHLA- JA RUOKASALI



RUOKASALI JA TARJOILUHUONE

ARKKIT. VALTER THOMÉ  
HELSINKI

nen maalauksensa *Naisia eräässä huoneessa Algierissa*, jota kuvaa säilytetään Louvressa. Voimakas värivaikutus on aikaansaatu komplementtivärejä käyttämällä. Mutta myöskin muut Delacroix'n maalaukset osottavat mitenkä maalaaja pyrki puhdistamaan palettiansa ja väripintojansa jakamalla värejensä sekä tekemällä niitä liikkuvimmiksi.

Suurempi oli kuitenkin tiedemiesten – Chevreulin, Roodin, Helmholtzin – vaikutus neoimpressionistisen maalaamistavan kehitykseen. Niinpä todisti esim. Chevreul loistavassa teoksessaan vastakkaisista väreistä oikeaksi neoimpressionistien teorian. Hän selitti että värit tulevat voimakkaimmiksi, jos käytetään ainoastaan sekoittamattomia värejä ottamalla huomioon vastakkaisvärejä ja jos ne pieninä pilkkuina kiinnitetään kankaalle. Tätä oppia seurasi Seurat, jota kenties on pidettävä neoimpressionismin varsinaisena perustajana. Materiaali — esim. kankaan tahi ihon — yksityiskohtaisen tarkka kuvaaminen oli hänelle toisarvoista. Väri oli hänelle kaikki kaikessa.

Seurat saavutti erinomaisia tuloksia. Kenties parasta mitä hän on luonut ovat hänen piirustuksensa, joista muutamia oli näytteillä taiteellisen asioimiston näyttelyssä. Yksistään mustaa ja valkoista rinnakkain käyttäen saavuttaa hän miltei erilaisia värivaikutteita.

Mutta mainiot ovat myöskin hänen maalauksensa, vaikkei niistä valitettavasti ollut ainoatakaan tässä näyttelyssä. Paraita ovat niistä kenties merimaalaukset: auringon valossa kimmeltävä meren ulappa, jolla keino jokunen purjelaus.

Seurat'n työtovereista on Signac päässyt vielä pitemmälle kuin hänen opettajansa. Hänen maalaustensa rinnalla näyttävät Seurat'n kuvat harmailta eikä ilma väräjä niissä samalla lailla. Signacissa kohoo maisemamaalaus kenties huipuunsa. Ei kukaan ennen häntä ole osannut maalata ilmaa niin etevästi. Kaikki esineet sulautuvat ilmaan ja valoon.

Signacilta oli muutamia maalauksia nähtävänä. M. m. suurenpuoleinen maisemakuva, jonka aihe

on Parisista. Näemme Seinen monine siltoineen ja Eiffeltornin häämöittävän taustassa. Valitettavasti ei sitä vaan mielestäni huoneen ahtauden takia voinut katsella tarpeellisen välimatkan päästä.

Tämän maalauksen alapuolella riippui muuan litografia, missä savunsekainen suurkaupungin atmosfääri oli verrattoman hyvin esitetty.

Vielä oli Signacilta tässä näyttelyssä pieni vesivärimalaus.

Useimmat maalaukset olivat Crossilta. Häneltä oli suuri ilmava maisemakuva, jossa varsinkin ihailin puuryhmää vasemmalla ja kaukaista perspektiiviä, joka on autereen kietoma.

Sitäpaitsi oli Crossilta näytteillä eräs toinenkin maisemakuva ja muuan muotokuva.

Mutta v. Ryssebergheiltä ei näyttelyssä ollut kuin eräs naisen muotokuva, joka on omistettu Magnus Enckellille. Kuitenkin on v. Rysseberghen merkitys neoimpressionistien taiteen historiassa hyvin huomattava. Hän on sovittanut neoimpressionistien tekotavan dekoratiiviseen maalaukseen sekä myöskin käyttänyt samaa tekniikkaa muotokuvamaalauksessa, jota osotti nyt näytteillä ollut muotokuvakin.

Valtat'illa oli kolme suurenpuoleista maalausta, jotka yksin täyttivät yhden seinän näyttelyhuoneessa. Ne olivat terveellisenä vastapainona Signacin ja Crossin ilmaville ja lämminverisille maalauksille. Väriasteikko oli kylmempi ja tummempi eikä Valtat ole maalannut geometrisilla pisteillä niinkuin edelliset.

Mainitsematta ovat vielä Lemmenin kivipiirroset, Seuratin ja v. Rysseberghen etsaukset sekä Meunier'n luonnos, joka itsessään oli jotenkin vähäpätöinen. Mutta edellämäinittujen joukossa oli monta mestarillista palaa, kuten jo huomautin puhuessani Signacista.

On tietysti toistaiseksi mahdotonta antaa lopullista arvostelua neoimpressionista. Mutta se on paljastanut meille uuden maailman, josta ei suinkaan kauneutta puutu, vaikkakin siinä on paljon mikä poikkeaa siitä, johonka olemme tottuneet.

Mutta siinäpä sen merkitys onkin.

L. Vennervirta.





POHJALAINEN TUVANSISUSTUS.

KANSANTIETEELLISESTÄ MUSEOSTA.

## ETELÄPOHJALAISISTA RAHVAAN-KODINSISUSTUKSISTA.

Tahtoisimme osaltamme kiinnittää kotitaiteen kehittämistä harrastajien huomiota häviävään tyyliin — ajattelemme tässä etupäässä Vaasan saaristosta meille tuttua sellaista — joka, niin ylenpalttista ja käytännöllisessäkin suhteessa vanhentunutta kun voikin olla, sentään sisältäne vielä paljon elinkelpoisia aineksia. Ainakaan ei se ansaitsisi tulla haudatuksi niin vähän miellyttävään uudenaikaisuuteen kuin nyt on laita. Uusi „maku“ poistaa koristeet ja kirjavat värit huonekaluista, mutta sijalle astuu kuin luonnon pakosta peilit, porsiinikoirat, paperikukat lasikuvuissa, korkki-kehysiset kiiltokuvat, kankeat „kartiinit“ ja muu kauhistus, jonka rinnalla vanha todella oli kulttuuria. — Eikö ole mitään mahdollisuutta, ellei suorastaan pysyttää entinen, niin auttaa muodostamaan siitä jotakin uudempia tarpeita vastaavaa? Meistä näyttää, että missä ei tahdota teeskennellä tai ei ujustella Ameriikasta palaajien kritiikkiä mahtaa se sittenkin olla ihan seutuunsa ja sen vilkkaan väestön sisimmän luonteen mukaista.

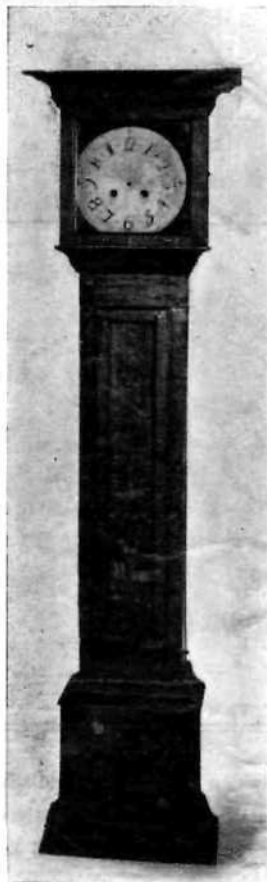
Ajatelkaammepa: lakeata Pohjanmaata, luonto yksitoikkoista, kylät usein kuivilla kivikkomäillä. Taloa voi ympäröidä jyrkät kiviäitä. Pihalla ei kasva puita. Päärakennus on ulkokuoneista jokseenkin erillään, kuistia siinä ei ole. Silloin näyttää aivan somalta jos sisäänkäytäväportaitten päässä yksinäiseksi jäävä ovi on sivelty iloisilla väreillä. Siinä voi olla sinistä, punaista, valkeata,

keltaista, vaikka mitä, ja sitä ei panisi pahakseen enempää kuin — kuin kukkaa napinlävessä.

Ja sisällä! Ensiksikin porstua. Siinä on ullakon portaissa käsipuineen ja niitten alaisen „konttorin“ ovesa vähän kussakin kirjavaa ja leikkausta, viime mainitussa jos hyvin sattuu maalattua kukkaakin. Vaan vasta kun tupaan astuu, tietää mitä korea on! Ellei se olisi niin tasaisesti ja johdonmukaisesti jaettu yli kaiken, häiritsisi se varmaan pahemminkin. Kirjavat ovat matot lattialla samoin sängynverhot, peitteet ja asujainten puvut. Kaikista iloisimmat ovat kuitenkin itse huonekalut; melkein poikkeuksetta ovat ne paitsi runsaita leikkauksia maalatut useammalla värillä ja vielä siihenkin erilaiseen pohjaan eri kukkaornamentti. Näissä viimeainituissa voi löytää paljon ei vaan huvittavaa, vaan suorastaan miellyttävääkin. Sattumako sen lie tehnyt vai osattuko lie väriyhdistelmät toisinaan niin hyvin. Jonkunlaista järkevää praksista todistanees esim. sekin, että tavallisesti ornamenttivärinä vaaleanvihreään pohjaan ja valkoiseen käytetään mustan ruskehtavaa ja vähän punaista, tummansiniseen sitävästoin punervanmustaa ja tulenkeltaista.

Olisi houkuttelevaa käydä seikkaperäisemmin kertomaan tämän tyylin hauskuuksista — humoristisiakin piirteitä siinä tapaa monta — vaan paremman kuvamateriaalin puutteessa kävisi sellainen liika väsyttäväksi.





KUVIA KANSAN-  
TIETEELISESTÄ MUSEOSTA.

Mainitkaamme vielä että huonekalut yleensä ovat sangen isoja. Niin hyvin kuin ne liittyvät toinen toiseensa jättäen vapaan tilan väliin juuri missä se tarvitaan, eivät ne kuitenkaan kokonsa puolesta kömpelöinä loukkaa. Päinvastoin, ne tekevät huoneesta jotain sangen turvallista, sen tuntee ihan nautinnolla, että „täällä ei turhanpäiten muuteta ja heiluta“ Mitä enemmän tulee näkemään miten joka kapineella kodissa, yhtä hyvin kuin veneessä (mistä noiden rantapitäjien kaareilevat koristeviivat ja hyvä järjestys ehkä voi olla opittu) on aivan syntyään oma paikkansa, sitä paremmin tuollaiseen tottuu, kunnes siitä aivan pitää. Eduksi on varmaan tämän „tyylin“ kehittymiselle ollut se, että ainakin näkemillämme seu-  
duilla asutaan niin ahtaasti. Samassa „tuvassa“ voi asustaa kaksikin perhettä, siinä tehdään jok-

seenkin kaikki karkeammatkin sisätyöt. Erityistä „hienompaa“ kamaria ei juuri käytetä. Tuo yksi huone on siten ainakin köyhemmän talon kaikki kaikessa; jos siellä asuu väki, joka rakastaa siisteyttä ja somuutta, se pidetäänkin senmukaan järjestyksessä, vielä enemmän, siitä tehdään usein aivan liikuttavalla harrastuksella — sen näkee — kaunein mikä ikinä ymmärretään.

Vahinko vaan; tuntuu että mitä uudenaikaisemmiksi on tultu sitä vähemmän on enää niin. Ei ole hauska nähdä kolmannen luokan rautatievaunua muistuttavaa tammenjäljittelyä tuon „vanhan“ sijalla, varsinkin jos näkee itsensä ankarassa lyhennyksessä katonrajassa kallistele-  
vasta peilistä ja pöydällä ja piirongilla perheen nuoremman polven Ameriikkalaisessa asussa ja kehyksessä — porssiinikissain keskellä.

Helsinki 17. 2. 09.

T. S.



---

**Kotitaide N:o 3 sisällys:** Ruotsalainen arkkitehtuurijulkaisu, kirj. G. S--II. — Taiteellisen asioimiston näyttelyt, kirj. L. Vennervirta. — Etelä-Pohjalaisista rahvaankodinsisustuksista, kirj. T. S. — Lastenkoti Pietarsaarsa, 3 kuvaa. — Kaupunginravintola Pietarsaarsa, 4 kuvaa. — 6 kuvaa Kansantieteellisestä museosta.

---

# ... KILPAILU. ...

Kotitaiteen asiamiehiä sekä vanhoja että uusia kutsutaan täten kiivaasti kilpailemaan Kotitaiteen levittämisessä tänä vuonna. Ei tarvis pelätä, että toiset olisivat jo ennättäneet listoilleen kerätä kaikki lehden tilaajat, sillä lukemattoman suuri on vielä se taiteen ystävien ja harrastajien joukko, joka ei ole käsittänyt että kunkin pyhä velvollisuus on kannattaa ainutta taideteollisuuden ja kuvaamataiteitten äänenkannattajaksi pyrkivää aikakauslehteä ja että on aivan kansallinen häpeä kun tämätapaisen lehden *meillä* pitää kitua kannatuksen puutteessa kun muut sivistyskansat voivat ylläpitää kymmeniä jopa satoja. Vielä puuttuu Kotitaide useimmista kansankirjastoista ja lukutuvistakin. Siis — *asiamiehet tuliseen toimeen!* Vaivan rahallinen palkka ei ole suuri, mutta kunnia suurempi. Palkinnot ovat I:nen Smk. 25: —, II:nen Smk. 15: — ja III:mas Smk. 10: —. Asiamiespalkkio on kuten ennenkin 20 0/0. Huomioon otetaan kaikki Kotitaiteen tilaukset niin yksin kuin yhdessä S. Teollisuuslehden kanssa tehdyt. Kilpailu päättyy huhtik. 1 p. 1909.

## K. F. PUROMIEHEN KIRJAPAINOA

Helsinki  
Lapinlahdenk. 7  
Puhelin 3257

SUOSITELLAAN

## Lång & Leppäaho Osakeyhtiö

Aleksanterink. 13. — Puhelin 143.  
Konttori- ja kirjoitustarpeita  
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.  
— Konttorikalustoja. —

## Westerlund & C:o

Telef. 11 17 Helsinki Telef. 11 17

Parhaimpia Kone-, Sylinteri-  
y. m. öljyjä. — Konsisteeri-  
rasvaa, Vaseliiniä, Tärpättiä,  
Pakinkia, Konehihnoja,

Trasselia, Nuoraa, Presen-  
ninkiä, Ulkolaisia puulajeja,  
Liimaa, Armatureja, Ruis-  
kuja y. m.



Ulko ja sisämaalauksessa käytettävää Kivennäisvärimaalia

## Glorial

Veteen sekoitettuna pysyvää, vaan kuitenkin sateessa liukematonta. Korvaa öljy- ja liimavärejä. Kuivaa nopeasti. Pyytäkää mallinäytteitä ja hintaluetteloja.

Ullrich, Anderzén & Co.  
Helsinki. Telefon 20 59.

LEVITTÄKÄÄ KOTITAIDETTA!

Huom.! Kilpailu.

## Sanduddin

### Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 49 79  
on maamme vanhin, suurin ja ajan-  
mukaisemmin järjestetty erikoisliike

### Tapetti ja Mattoalalla

Haaraosasto Wiipurissa Aleksanterin-  
katu 19 telef. 13 05



# HELSINGIN ASFALTTI OSAKEYHTIÖ

Konttori: Sörnäisten Rantatie 2. Telef. 10 86.

Sähköosote: Asfalttiyhtiö, Helsinki.

Erikoisala:

**Sementtitorvia,**  
koneella puristettuja.  
**Kaivorenkaita.**  
**Asfaltteerausta**  
sekä huoneissa että ulkosalla.

Erikoisala:

Veden poissalpaa-  
minen vedenpintaa  
alempana olevista  
kellareista.  
  
Karjalääväin, mei-  
jerien, tallien ja  
sikoläätien  
asfaltteeraus.



Rekisteröity tavaramerkki

Tehtaat Hakasalmen torin  
laidalla:  
**Asfaltti- & Torvitehdas**

Naftaliinittomia Kattamisaineita kuten:  
Asfalttikattohuopaa, Asfalttilakkaa,  
Peltivernissaa, Kreosoottitervaa,  
Kreosoottijyä, Vuorauspahvia y. m.  
**Täydellisiä katonkattamisia**  
suoritetaan takauksella.

## JULIUS TALLBERG

**Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja**   
Kullattua kuparia, mes-  
sinkiä, nikkeliä y. m.  
Eri malleja piirustusten mukaan toimi-  
mitetaan mitä pikimmin tehtaalta.

**Erilaatuisia huonekalulukkoja.**

Rokkolan hyväksi tunnettu **Peililasia** määrätyissä suuruuksissa suoraan tehtaalta.

## Juho F. Aaltosen Tapettikauppa

Erottaja N:o 11 :: Puhelin 33 65.

Varasto aistikkaita tapettia kaikista KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN tehtaista. Friisiä, reunuksia, kulta-  
listoja, korkkimattoja, pinkopape-  
ria ja -pahvia y. m., y. m.

**Rakentajat huom.!** ■ ■ **Rakentajat huom.!**

## Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsiiä, riukuja, lankkuja, lautoja, telinelankkuja, halkoja y. m. myy

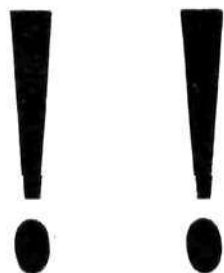
Helsingissä, Vladimirinkatu 11.  
Puhelin 37 56 ja 65 41.

**Niilo Ahlgren**

**Levittäkää**

**Kotitaidetta!**

Puhelin  
28 91



Puhelin  
28 91



**Aug. Kiökemeister**

— Helsinki —

Suorittaa kaikenlaisia rautabetoni-konstruktioneja  
„Hennebique systeemin“ mukaan.

## Keskukslämmitys- ja ilmanvaihto-laitoksia!

Arvoisille rakennusherroille, arkkitehdeille ja rakennusmestareille saan täten ilmoittaa, että nyt kun olen maailmankuulun toiminimen

**Rietschel & Henneberg, G. m. b. H.**

kanssa Berlinissä tehnyt sopimuksen yhteistyöstä, on minulla tilaisuus keskukslämmitys- ja ilmanvaihto-alalla suorittaa töitä uusimpain periaatteiden ja uusimpain kokemusten mukaan mitä tällä alalla on. Toiminimi Rietschel & Hennebergin monivuotinen kokemus sekä asema yhtenä mannermaan etevimmistä liikkeistä tällä alalla takaa kaikissa suhteissa ensiluokkaisen työn.

Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään pyynnöstä.

Kunnioituksella:

**Rob. Huber.**

Helsinki.



== Tampereen ==  
**Höyrypuuseppätehdas Osakeyhtiö**

valmistaa

Huonekaluja ja  
 Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella Puutarhakadun 16:sta.

▣ **Tampereen** ▣  
**Rakennuskonttori**

myy halvimalla

**Kalkkia**, sammutettua ja sammuttamatonta.  
**Sementtiä**, Lomma, Danmark ja Quinstorp.  
**Tulenkestäviä** tiiliä ja savea.  
**Ikkunalasia, Tapettia**, pinkopaperia ja pahvia.  
**Maalitarpeita ja Värnissoja.**  
**Rakennustarpeita ja Työkaluja.**  
**Konetarpeita ja Öljyä.**  
**Rautatiekiskoja ja J-rautoja.**



**SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.**

Tehdas, Konttori ja Varasto Fredriksberginkatu 13—15. Konttori puhelin 270. Varasto puhelin 6795.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuusosalalle kuuluvia töitä.

MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuina ja pilkottuna sekä kotiinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsiiä, vassoja ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

**TAITEELLINEN  
 ASIOIMISTO** Kluuvik. 3

- Huonekalukankaita ■ Mattoja ■ Verhoja ■
- Taideteollisuusesineitä ■

**LIBERTY-** silkkiä  
 samettia

**PIIRUSTUKSIA** Piirustuspaperia

kopioitaan.  
 Sinikopioita  
 Valkokopioita  
 Ruskeakopioita  
 Kalkiopaperia  
 Kalkiovaatetta  
 useita lajeja ja levyyttä.  
 Valkokopioimis-paperia  
 Kauniita ja jyrkkiä kopioita

□ □ Kaikista parasta ja halvinta □ □

**ALLAN JOHNSON'ILLA**

Puhelin 6181. Ankkurikatu 5. Puhelin 6181.



== **Helsingin** ==  
**Rakennusainekauppa Osakeyhtiö**

Itä Heikinkatu 3.

Haaraliike Sörnäisissä Hämeenkatu 2.

- \* \* Rakennusaineita, Rautatavaraa, \* \*
  - \* \* Värejä ja Öljyjä, Talouskaluja \* \*
- Pyytäkää Hintailmoituksiamme!